

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради
Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
Міністерства юстиції України,
протокол від 29 квітня 2026 № 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом директора
Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
Міністерства юстиції України
29 квітня 2026 № 91/12-01

ПОЛОЖЕННЯ

**Про Комісію з питань етики та академічної доброчесності
Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
Міністерства юстиції України**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (далі — *Комісія*) Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України (далі — *ННЦ ІСЕ*) встановлює порядок її формування, роботи, компетенції і строки повноважень.

1.2. У своїй діяльності Комісія керується законодавством України, зокрема, законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про судову експертизу», «Про академічну доброчесність», «Про медіа», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», іншими національними нормативно-правовими актами України, Європейською хартією дослідників, Берлінською декларацією про відкритий доступ до знань у науці та гуманітарній сфері, управлінськими принципами IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу вищої освіти, Бухарестською декларацією етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європі, Статутом ННЦ ІСЕ, наказами та розпорядженнями директора ННЦ ІСЕ.

1.3. Діяльність Комісії базується на принципах верховенства права, законності, чесності та порядності, справедливості, взаємної довіри, компетентності та професіоналізму, відповідальності, партнерства та взаємоповаги, прозорості та академічної доброчесності.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КОМІСІЇ

2.1. Комісія з питань етики та академічної доброчесності — колегіальний дорадчий орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язанню етичних конфліктів між членами наукової, експертної та освітньої спільнот.

2.2. Завданнями Комісії є:

- моніторинг дотримання членами наукової, експертної та освітньої спільнот, а також редакційно-видавничої діяльності ННЦ ІСЕ етичних норм поведінки, зокрема поваги до авторських та інтелектуальних прав третіх осіб та академічної доброчесності, встановлених Конституцією України, законами та підзаконними актами України (у тому числі відповідно пп.1.2 п.1) та міжнародними нормативно-правовими актами, ратифікованими в Україні;

- захист прав і інтересів залучених до виконання науково-дослідних робіт співробітників ННЦ ІСЕ;

- моніторинг дотримання етичних стандартів Етичного кодексу ученого України (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>), а також Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації щодо медичних досліджень за участю людей (<https://www.wma.net/what-we-do/medical-ethics/declaration-of-helsinki/>) усіх процедур, виконаних під час досліджень за участю людей, тварини або їх біологічних матеріалів;

- застосування етичних та морально-правових принципів в процес проведення науково-дослідної роботи під час підготовки дисертаційних досліджень на здобуття наукових ступеней та вчених звань;
- аналіз наукових матеріалів, що подаються до публікації;
- сприяння формуванню активної громадянської позиції науковців, експертів, аспірантів та докторантів ННЦ ІСЕ;
- надання консультацій з питань академічної доброчесності та інших правил наукової етики;
- розгляд заяв щодо порушення етичних норм поведінки та академічної доброчесності.

2.3. Комісія готує пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в науково-дослідну та освітню діяльність.

2.4. Щорічно Комісія проводить аналіз виконаної роботи й подає звіт на затвердження Вченої ради ННЦ ІСЕ до 31.12 поточного року.

Результати роботи Комісії оприлюднюються на офіційному веб-сайті ННЦ ІСЕ.

3. СКЛАД, СТРУКТУРА КОМІСІЇ

3.1. Члени Комісії працюють на громадських засадах. Склад Комісії затверджується наказом директора ННЦ ІСЕ.

Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

3.2. До складу Комісії входять 9 осіб: 5 представників з числа працівників ННЦ ІСЕ та його відділень, що мають науковий ступінь та вчене звання, 3 представники від Ради молодих учених ННЦ ІСЕ та 1 представник профспілкового комітету ННЦ ІСЕ.

Члени Комісії обираються відкритим голосуванням Вченою радою ННЦ ІСЕ.

З метою запобігання конфлікту інтересів до складу Комісії не можуть входити голови редколегій фахових видань ННЦ ІСЕ, а також особи, які притягувались до відповідальності за порушення академічної доброчесності та етичних норм.

3.3. Голова, заступник голови і секретар Комісії обираються на першому її засіданні із складу членів Комісії більшістю голосів від загального складу присутніх. Одна і та ж особа може бути обрана Головою Комісії не більше, ніж три строки поспіль. При черговому формуванні нового складу комісії необхідно дотримуватися принципу оновлення (не менше 25 %) з метою залучення до неї нових членів.

3.4. Членство в Комісії припиняється у таких випадках:

- подання заяви членом Комісії про складення повноважень за власним бажанням;
- систематичне невиконання обов'язків члена Комісії чи недотримання норм закону України «Про академічну доброчесність» та норм етики;
- припинення трудових відносин з ННЦ ІСЕ.

3.5. Заява про складення повноважень члена Комісії подається Голові Комісії.

3.6. Рішення про припинення членства в Комісії внаслідок систематичного невиконання членом Комісії своїх обов'язків чи порушення ним норм законодавства України приймається Комісією за поданням Голови Комісії. Рішення вважається прийнятим, якщо його підтримало більшість від присутніх на засіданні членів Комісії.

3.7. Члени Комісії не можуть делегувати свої повноваження іншим особам.

3.8. Рада молодих учених ННЦ ІСЕ на підставі її рішення делегує до складу Комісії трьох представників та профспілковий комітет — одного представника.

3.9. За результатами засідання за відповідним порядком денним складається протокол засідання Комісії.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ СПРАВ

4.1. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання Комісії можуть відбуватися шляхом зібрання її членів або, як виключення, у режимі відеоконференції.

4.2. Засідання вважається правомочним, якщо на ньому присутні більше половини від загального складу Комісії.

4.3. Проводить засідання Голова Комісії, а за його відсутності головує на засіданнях заступник голови Комісії.

4.4. Секретар Комісії (секретар засідання) веде протокол засідання, який підписує Голова (головуючий) і секретар Комісії (секретар засідання). Обов'язковим додатком до протоколу Комісії є листок обліку присутності на засідання членів Комісії.

4.5. Порядок денний засідань Комісії формується Головою Комісії. Комісія розглядає питання за ініціативи членів Комісії, наукових працівників ННЦ ІСЕ та інших осіб. Обов'язковому розгляду підлягають заяви про порушення норм наукової етики та академічної доброчесності.

4.6. Заява подається будь-яким членом наукової, експертної або освітньої спільнот безпосередньо до Комісії. Реєстрація поданих заяв здійснюється секретарем Комісії. Секретар веде журнал реєстрації заяв, поданих на розгляд Комісії.

4.7. Заява має містити ім'я, прізвище, по-батькові і місце роботи (навчання) заявника, опис порушення, дії, що оскаржуються, вимогу та підпис заявника. Анонімні заяви чи такі, що не відповідають вказаним вимогам, не розглядаються.

4.8. Голова Комісії попередній розгляд заяви доручає одному із її членів.

4.9. У випадку, коли стороною конфлікту є член Комісії або близька йому особа, він не бере участі у розгляді відповідної заяви Комісією. Його

голос не враховується при встановленні мінімально необхідної межі для прийняття відповідних рішень по заяві.

4.10. Комісія інформує члена наукової, експертної та освітньої спільнот ННЦ ІСЕ, дії якого оскаржуються, про надходження заяви і дає йому право надати письмові пояснення.

4.11. Комісія вивчає заяву і виносить рішення не пізніше 15 робочих днів із моменту її реєстрації. Комісія може продовжити строк розгляду заяви до 20 робочих днів у разі необхідності з'ясування додаткових обставин. У цьому випадку Комісія повідомляє заявника про продовження строку.

4.12. Засідання Комісії проводяться у закритому режимі за відсутності бажання заявника і члена наукової та експертної спільнот ННЦ ІСЕ, дії якого оскаржуються, (сторін конфлікту) про відкритий розгляд.

4.13. Сторона конфлікту має право:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної етики й доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні або письмові пояснення чи відмовитися від цього, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності та етичних норм;

- знати про дату, час і місце і бути присутньою під час обговорення питання про встановлення факту порушення наукової етики й притягнення її до академічної відповідальності.

4.14. Якщо Комісія приймає рішення про те, що зміст заяви виходить за межі її компетенції та не підлягає розгляду, заявник має бути про це повідомлений у письмовому вигляді в найкоротший строк із роз'ясненням причин відмови.

4.15. Присутність членів Комісії на її засіданнях є обов'язковою. У випадку, якщо член Комісії не може взяти участь у ньому з поважних причин, він має право довести свою думку до відома Комісії у письмовій формі.

5. РІШЕННЯ КОМІСІЇ ТА ПОРЯДОК ЇХ ОСКАРЖЕННЯ

5.1. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від присутніх на засіданні членів Комісії.

5.2. Рішення Комісії підписує Голова комісії. Копії рішень надаються сторонам конфлікту не пізніше двох робочих днів із дати проведення засідання Комісії, на якому розглядалася відповідна заява.

5.3. У разі незгоди з висновком Комісії особа, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності та/або норм етики, має право його оскаржити.

Апеляція подається особисто порушником на ім'я директора у десятиденний термін після оголошення рішення комісії. У разі надходження

апеляції розгляд апеляції здійснюється Апеляційною комісією, створеною за наказом директора ННЦ ІСЕ.

В апеляції зазначається:

- персональна інформація заявника (ПІБ, контактний телефон, електронна адреса, назва структурного підрозділу, посада) та викладається суть питання;

- висновок, що оскаржується;

- пояснення того, в чому полягає неправомірність рішення та обґрунтування заперечень;

- опис матеріалів та документів, які додаються (за потреби).

Апеляція розглядається відповідною Апеляційною Комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу директора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд директору, який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набирає чинності з моменту прийняття його Вченою радою ННЦ ІСЕ та затвердження наказом директора ННЦ ІСЕ.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться шляхом викладення його в новій редакції та затверджується Вченою радою ННЦ ІСЕ за ініціативою Голови Комісії.